ΜΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΗΡΩΝ

ΟΙ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΑΙΟΙ

('Ιστορία γραμμένη ἀπὸ τὸν ἔγγονο τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, Φὸν Κολοκοτρώνη).

Γ'.

ΙΔΑΜΕ στὸ προηγούμενο φύλλο ὅτι ὅταν ὁ Βελῆς πασᾶς ἐκήρυξε στρατιωτικὸ νόμο στὴν Πελοπόννησο καὶ ἔθεσε ὑπὸ διωγμὸ τοὺς ἀρματωλούς, ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης προσκάλεσε τοὺς συντρόφους του σὲ συμβούλιο καὶ τοὺς πρότεινε νὰ τραβήξουν ἢ ὅλοι μαζὺ ἢ κατὰ τμήματα στὴ Μάνη καὶ ἀπὸ κεῖ νὰ περάσουν στὴ Ζάκυνθο, ἀπ' ὅπου τοῦ εἶχε γράψει καὶ τοὺς εἶχε καλέσει ὁ Ρώμας.

Σχετικὰ μὲ τὴν πρότασι αὐτὴ ὑπάρχει καὶ τὸ ἀκόλουθο δημοτικὸ τραγοῦδι :

Δώδεκα χρόνους ἔκαμα ἀρματωλὸς (καὶ κλέφτης,
τὸν κοῦκο δὲν τὸν ἄκουσα τὸν Αὔγου- (στο τὸ μῆνα.
Κι' ὁ Θοδωράκης τὸν ἀκούει τὸν Αὔ- (γουστο τὴ νύχτα.
Τῶν ἀλλωνῶνε φώναξε τῶν Κολοκο- (τρωναίων :
— Ὅλοι, παιδιά, νἀρθῆτε δῶ, ὅλ' οἱ καπεταναῖοι
νὰ σᾶς εἰπῶ τί ἄκουσα ἀπόψε ποὺ κοιμώμουν.
Δάλησε ὁ κοῦκος δυνατὰ κι' Αὔγουστος (εἶν' ὁ μῆνας
καὶ μοιρολόγι ἔλεγε πὼς οἱ ἀητοί, τὰ (ὄρνια
θὰ φᾶν κεφάλια διαλεχτὰ κι' ἀρματω- (λῶν κουφάρια.
Ἐγὼ θὰ πάω στὴ Ζάκυνθο ἀπὸ τὸ μο- (νοπάτι
καὶ σεῖς κινᾶτε σκορπιστὰ κι' ἀπὸ κοντὰ (νἀρθῆτε.

Γιὰ τὸν κοῦκο, γιὰ τὸν ὁποῖο μιλοῦν κατ' ἐπανάληψιν οἱ παραπάνω στίχοι, ὑπῆρχε ἄλλοτε ἡ ἑξῆς πρόληψις ποὺ καὶ σήμερα ἐπικρατεῖ σὲ ὁρισμένα ὀρεινὰ μέρη. Ἐπίστευαν δηλαδὴ ὅτι ἅμα ἀκουγόταν τὸ λάλημά του τὸν μῆνα Αὔγουστο, ἦταν κακοσημαδιά. Αὔγουστο λοιπὸν τὸν ἄκουσε κι' ὁ Κολοκοτρώνης καὶ συμβούλεψε τοὺς συντρόφους του νὰ φύγουν ἀπὸ τὸν Μωρηᾶ. Δυστυχῶς ὅμως, οἱ ἄλλοι Κολοκοτρωναῖοι ἀρματωλοὶ δὲν ἄκουσαν τὴν συμβουλὴ τοῦ Θοδωράκη καὶ δὲν ἀκολούθησαν τὴ σωστὴ του γνώμη. Πρῶτος ἔφερε ἀντιρρήσεις ὁ ξάδερφός του Κουντάνης, ὁ ὁποῖος —καθὼς θὰ ἰδοῦμε παρακάτω— χάθηκε ἐξ αἰτίας τῆς κακοκεφαλιᾶς του αὐτῆς.

Ἀφοῦ μίλησαν κατόπιν καὶ οἱ ἄλλοι ἀρματωλοί, οἱ περισσότεροι ἀντικρούοντες τὴ γνώμη τοῦ Κολοκοτρώνη, ἀποφασίστηκε νὰ χωριστοῦν μὲν σὲ μπουλούκια, ἀλλὰ νὰ μὴν ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο. Νὰ καταφύγουν στοὺς κουμπάρους καὶ τοὺς φίλους των καὶ νὰ κρυφτοῦν σ' αὐτούς.

Ἔτσι χωρίστηκαν καὶ κάθε τμῆμα πῆρε τὸ δρόμο του, ἀλλὰ δυστυχῶς σ' ὁποιο μέρος κι' ἂν παρουσιαζόντουσαν, τοὺς ἐπρόδιναν καὶ τοὺς χτυπούσανε μὲ λύσσα Τοῦρκοι καὶ ραγιάδες.

Καθὼς ἀναφέρει σχετικῶς ὁ ἀείμνηστος ποιητὴς Γεώργιος Τερτσέτης στὸ περίφημο βιβλίο του «Διήγησις συμβάντων τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἀπὸ τοῦ 1770 μέχρι τοῦ 1836», ἀπὸ τοὺς πεντακόσιους ἀρματωλοὺς τοῦ Μωρηᾶ, μόνον διακόσιοι γλυτώσανε.

Ἀπὸ τοὺς τριανταέξη Κολοκοτρωναίους, εἰκοσιεννιὰ σκοτώθηκαν, σφάχτηκαν, κάηκαν καὶ μόνον ἑφτὰ διέφυγαν τὸν ὄλεθρο, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ γέρο Κολοκοτρώνης, καταφεύγοντας στὴ Ζάκυνθο.

Ἡ καταστροφὴ αὐτή, ἡ ὁποία προῆλθε ἀπὸ τὴν ἀνυπακοὴ τῶν ἀρματωλῶν στὴ γνώμη τοῦ Κολοκοτρώνη, ὑπῆρξε τρομερὴ καὶ ἀπὸ τότε ἔμεινε ἡ φράσι «Κολοκοτρωνέϊκες ἁμαρτίες», ποὺ τὴ λὲν γιὰ ὅποιον παθαίνει ἀλλεπάλληλες καταστροφές.

Πρὶν ὅμως προχωρήσουμε στὴν ἐξιστόρησι τῶν περιπετειῶν καθενὸς ἀπὸ τοὺς ἐν λόγῳ ἀρματωλούς, εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀναφέρουμε ἕνα—δυὸ χαρακτηριστικὰ ἀνέκδοτα, ποὺ δείχνουν πόσο οἱ γενναῖοι αὐτοὶ ἄνδρες προτιμοῦσαν τὸ θάνατο ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία.

Μιὰ χρονιά, οἱ ἀρματωλοὶ τοῦ Μωρηᾶ βρισκόντουσαν τὶς ἀποκρηὲς σ' ἕνα χωριὸ ἔξω ἀπὸ τοῦ Λάλα, ὅπου γινόταν ἕνας φιλικὸς γάμος καὶ τὸ εἶχαν ρίξει στὸ χορὸ καὶ στὸ γλέντι.

Σιγὰ—σιγὰ οἱ περισσότεροι ἤρθαν στὸ κέφι. Ὁ πάντοτε ὅμως προνοητικὸς Θεόδ. Κολοκοτρώνης, ἅμα τὸ ἔμαθε αὐτό, ἔστειλε καὶ τοὺς κάλεσε κονιά του. Αὐτοὶ ὅμως δὲν ὑπάκουσαν. Σὲ δεύτερη μάλιστα πρόσκλησι τοῦ Θοδωράκη, ὄχι μόνον ἐπανέλαβαν τὰ ἴδια, ἀλλὰ ἔπιαν τὸν περίδρομο κ' ἔγιναν τάβλα στὸ μεθῦσι.

Ὁ Γέρος δὲν εἶπε τίποτε, ἔκανε ὑπομονή, ὅταν ἔξαφνα κάποιο ἀπὸ τὰ καραούλια του τοῦ ἀνήγγειλε ὅτι ἐρχόταν κατευσπευσμένως πρὸς τὸ χωριὸ Τουρκικὸ ἱππικό.

Πρέπει νὰ σημειωθῆ, ὅτι οἱ Τοῦρκοι εἶχαν τὴν ποιητὴ συνήθεια νὰ προσβάλουν τοὺς ἐχθρούς των ἐξ ἀπροόπτου καὶ μάλιστα κατὰ τὶς γιορτές, ὁπότε εὐθυμοῦσαν καὶ σκορπιζόντουσαν ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

Ὁ Θοδωράκης, μόλις ἔμαθε τὴ δυσάρεστη αὐτὴ εἴδησι, βρέθηκε σὲ δύσκολη θέσι, γιατὶ δὲν εἶχε μόνο νὰ πολεμήσῃ τοὺς ἐχθρούς του, ἀλλὰ καὶ νὰ προφυλάξῃ τοὺς μεθυσμένους συντρόφους του.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἔλαβε ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα καὶ τοποθέτησε σὲ κατάλληλες θέσεις τοὺς ἄνδρες ποὺ τοῦ ἔμειναν, ἄρχισε νὰ σκέφτεται τί θ' ἀποκάνῃ μὲ τοὺς ἄλλους, τοὺς μεθυσμένους.

Σὲ μιὰ στιγμὴ πῆρε τὴν ἀπόφασι νὰ φωνάξῃ κοντά του τὸν πρωτοξάδερφό του Ἀντωνάκη, ἕναν ἀτρόμητο ὅσο καὶ γενναῖο πολεμιστή, στὸν ὁποῖο ὀφείλεται κυρίως ἡ μετέπειτα καταστροφὴ τοῦ Δράμαλη, γιατὶ ὁ Ἀντωνάκης διοικοῦσε τὴν πρὸς τὸ Κάτω Δερβενάκι πτέρυγα τῶν Ἑλλήνων καὶ πρῶτος αὐτὸς ἔτρεψε εἰς φυγὴν τοὺς Τούρκους, ρίχνοντάς τους μέσα στὸ στενό, ὅπου τοὺς περίμεναν γιὰ νὰ τοὺς ἀποτελειώσουν ὁ Νικηταρᾶς κ' ὁ Γέρος τοῦ Μωρηᾶ.

— Ἄκουσε δῶ, εἶπε ἐπιταχτικὰ ὁ Θοδωράκης στὸν ξάδερφό του. Πάρε κάμποσα παλληκάρια καὶ σύρε γρήγορα ἐκεῖ κάτω στοὺς ἄλλους. Φώναξέ τους νἄρθουν μαζύ σου κι' ὅποιον ἰδεῖς πὼς δὲν μπορεῖ νὰ πάρῃ τὰ πόδια του καὶ νἄρθῃ, σκότωσέ τον καὶ κόψτου τὸ κεφάλι, γιὰ νὰ μὴ μᾶς πάσουν οἱ παλητότουρκοι ζωντανοὺς καὶ χάσουμε τὸ «ἔρτζι» μας (τὴν ὑπόληψί μας). Ὕστερα βάλε φωτιὰ στὸ σπίτι ποὺ γλεντᾶνε καὶ κάψε τὰ κορμιά τους. Τ' ἀκοῦς ; Γρήγορα κόλας, γιατὶ ζύγωσαν οἱ Τοῦρκοι...

Καὶ τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι λέει σχετικῶς :

Σὲ γάμο τὶς ἀποκρηὲς ἐγλένταγε ὁ Κουν- (τάνης
κι' ἀντίκρυ του τραγούδαγεν ὁ Γιωργα- (κλῆς κι' ὁ Γιάννης.
Τοὺς κράζουν μιά, τοὺς κράζουν δυό, κα- (νέναν δὲν ἀκοῦνε
κι' οἱ Τοῦρκοι ἐκοντεύανε μές στὸ χωριὸ (νὰ μποῦνε.
Ὁ Θοδωράκης τῶβλεπε κι' ὅλο 'πινε φαρ- (μάκι,
στάθηκε, συλλογίστηκε καὶ λέει τ' Ἀν- (τωνάκη :
— Σῦρε, βρ' Ἀντώνη, σκότωστους καὶ (πάρτους τὸ κεφάλι
νὰ μὴν τοὺς πιάσουν ζωντανοὺς κι' εἶνε (ντροπὴ μεγάλη...

Ὁ Ἀντωνάκης πῆρε πραγματικὰ μερικοὺς συντρόφους καὶ πῆγε κοντὰ στοὺς γλεντοκόπους. Τοὺς βρῆκε ἄλλους νὰ τραγουδοῦν κ' ἄλλους νὰ χορεύουν. Τοὺς μίλησε γιὰ τὸν κίνδυνο, μὰ κανένας τους δὲν ἤθελε νὰ τὸν πιστέψῃ.

Στὸ μεταξὺ ὅμως οἱ Τοῦρκοι προχωροῦσαν κ' εἶχαν φτάσει σ' ἀπόστασι βολῆς, ὁπότε τὰ καραούλια τῶν ἀρματωλῶν πυροβόλησαν. Τότε οἱ ἐν εὐθυμίᾳ διατελοῦντες ἀρματωλοὶ σηκώθηκαν καὶ σκέφτηκαν πιὸ σοβαρά.

— Ἀλήθεια λέει ὁ Ἀντώνης, φώναξε ὁ Γιωργακλῆς. Πάμετε....

Καί, γυρίζοντας πρὸς τὴν οἰκοδέσποινα, πρόσθεσε :

— Μωρὴ κουμπάρα, κύττα νὰ μὴ σηκώσῃς τὸ σοφρᾶ, γιατὶ θὰ γυρίσουμε. Τί μᾶς κάνουν οἱ μουρτάτες, ἀλήθεια κ' ἀπ' ἀλήθεια !....

Κι' οἱ ἀρματωλοὶ ἅρπαξαν ἀμέσως τὰ ὅπλα τους καὶ τραγουδῶντας ἀκολούθησαν τὸν Ἀντωνάκη, ὁ ὁποῖος φρόντισε νὰ βρῇ ἀσφαλῆ ταμπούρια γιὰ νὰ ὀχυρωθοῦν.

Σὲ λίγο ἄρχισε ἡ συμπλοκή, συμπλοκὴ ἀποφασιστικὴ καὶ λυσσαλέα, στὴν ὁποία ἐξετέθη κ' ὁ ἴδιος ὁ Κολοκοτρώνης. Εὐτυχῶς ὅμως εἶχε καταλάβει μιὰ ὀχυρὴ θέσι καὶ ἀντιστάθηκε μὲ γενναιότητα στὶς ἀλλεπάλληλες ἐπαθέσεις τῶν Τούρκων, σχεδὸν μόνος του.

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ ΧΡΩΜΑ

(Τοῦ Δανοῦ ποιητοῦ Wadstom)

Ἀπ' τὰ χρώματα ὅλα ποὺ τὸ μάτι ὁλέπει
τὸ γαλάζιο μόνο μ' ἔχει ξετρελλάνει.
Τ' οὐρανοῦ γαλάζια ἡ πλατειὰ εἶνε σκέπη,
ὅταν δὲν τὴν ἔχει συννεφιὰ σκουρίνει

Χρῶμα ἔχει γαλάζιο τ' ἄνθος ποὺ κρυμμένο
«μὴ μὲ λησμονήσεις» γλυκοψιθυρίζει,
ποὺ μέσ' στ' ἄλλα ὁ ἔρως τἄχει διαλεγμένο
τὴ φευγάτη ἀγάπη πάντα νὰ θυμίζῃ.

Μέσα σὲ γαλάζια μάτια διακρίνω
μιὰ γλυκειὰ καρδοῦλα, καθαρὴ ἀπὸ δόλο,
σὲ ματιῶν γαλάζιων τὶς ἀκτῖνες πίνω
δρόσο ἀπὸ τὸν οὐράνιο σταλαγμένη θόλο.

Κι' ὁ θεὸς τοῦ γάμου ὅταν μὲ θελήσει,
φόρεμα γαλάζιο ἡ καλή μου θἄχῃ,
τὰ μαλλιὰ γαλάζιο ἄνθος θὰ στολίσῃ.
Πίστι ἔχει ἡ γαλάζια ἡ ματιὰ μονάχη.

Μετάφρ. Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ

Στὸ διπλανὸ ὅμως ταμπουρι τοῦ 'Αντωνάκη γινόταν γερὴ φιλονεικία, γιατὶ ὁ 'Αντωνάκης ἐμπόδιζε τοὺς μεθυσμένους νὰ «κάμουν γιουρούσι» κατὰ τῶν Τούρκων, ἀπὸ φόβο μήπως μέσα στὴ ζάλη τοῦ μεθυσιοῦ τους καταπηραφοῦν ἀντὶ νὰ σωθοῦν.

Πέρασαν ἔτσι περίπου τρεῖς ὧρες καὶ στὸ μεταξὺ αὐτὸ οἱ μεθυσμένοι συνῆρθαν κάπως κ' ἄρχισαν νὰ πολεμοῦν κ' αὐτοὶ καλὰ ἀπ' τὸ ὀχύρωμά τους.

Οἱ Τοῦρκοι τότε διαιρέθηκαν σὲ δύο τμήματα. 'Ο Γέρος, βλέποντας πὼς καὶ τὸ δεύτερο αὐτὸ ταμπουρι βαρεῖ στὰ γερά, βρυχήθηκε:

— 'Απάνω τους, μωρὲ παιδιά, τώρα ποὺ ξεμεθύσατε!...

Κι' ὥρμησε πρῶτος καὶ μαζὺ μ' αὐτὸν κ' οἱ λιγοστοὶ συνοδοί του καὶ ἤρθαν ἀμέσως στὰ χέρια μὲ τοὺς Τούρκους. 'Ο 'Αντωνάκης, βλέποντας τὴν ἐξόρμησι τοῦ Κολοκοτρώνη, χύμηξε κ' αὐτὸς κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

Μὰ τὸ ἴδιο ἔκαμε καὶ τὸ ἐχθρικὸ ἱππικὸ καὶ ἡ μάχη γενικεύτηκε. ἄναψε, μεταβλήθηκε σὲ ἀληθινὴ αἱματοχυσία. Οἱ Λαλαῖοι Τοῦρκοι ἦσαν ἔφιπποι, τετραπλάσιοι ἀπὸ τοὺς Κολοκοτρωναίους καὶ πολεμοῦσαν μὲ γενναιότητα. Οἱ ἀρματωλοὶ κινδύνευαν μ' ὅλη τὴν παλληκαριά τους.

Μὰ ἔξαφνα κάποιος βλάμης τῶν Κολοκοτρωναίων, ποὺ καταγόταν ἀπὸ τὸ γειτονικὸ χωριὸ καὶ εἶχε χρηματίσει ἄλλοτε ἀρματωλός, ἔτρεξε μὲ ἑβδομῆντα ἄντρες ποὺ κατώρθωσε νὰ μαζέψη γρήγορα—γρήγορα καὶ κατέλαβε τὰ πλάγια τοῦ ἐχθροῦ, ἀπ' ὅπου ἄρχισε φονικὸ πῦρ ἐναντίον τους.

Οἱ Τοῦρκοι τότε κλονίστηκαν κ' αὐτὸ ἦταν ἀρκετὸ στὸ Γέρο γιὰ νὰ φωνάξη:

— Τοὺς φάγαμε, παιδιά! 'Αντώνη, πάρε τὰ πλάγια κ' ἐσύ!...

Οἱ Τοῦρκοι ἐτράπησαν τότε εἰς φυγήν, ἀφίνοντας πίσω τους ἑκατὸ περίπου σκοτωμένους, ἐνῶ ἀπ' τοὺς ἀρματωλοὺς σκοτώθηκαν δεκαεφτὰ καὶ πληγώθηκαν ἐννιά.

Μεταξὺ τῶν λαβωμένων συμπεριλαμβανόταν κι' ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ ὁποῖος πληγώθηκε στὸ χέρι. Κράτησε μυστικὴ τὴν πληγή του ὥστου νὰ γειάνη, γιατὶ ὑπῆρχε ἡ πίστις ὅτι «δὲν τὸν ἔπιανε βόλι» καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὴν διαψεύση.

'Ο Κολοκοτρώνης εἶχε πληγωθεῖ καὶ προτήτερα πολεμῶντας στὴ Μάνη, γιατὶ οἱ ἀρματωλοὶ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ διέτρεχαν ὁλόκληρη τὴν Πελοπόννησο καὶ εἶχαν πολεμήσει παντοῦ.

Τὶς πληγὲς αὐτὲς τὶς φανέρωσε ἀργότερα, κατὰ τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1821, τὴν ἑπομένη τῆς μάχης τῆς Γράνας, στὴν ὁποία εἶχε λάβει μέρος κ' ὁ ἴδιος καὶ εἶχε διακινδυνεύσει τὴ ζωή του. Τότε, ἐνῶ ὅλοι τὸν ἐθαύμαζαν καὶ τὸν ὀνομάζαν ἄτρωτο, ὁ Γέρος τοῦ Μωρηᾶ γέλασε καὶ τοὺς εἶπε:

— Μὰ λαβώθηκα κι' ἐγὼ δυὸ φορές, νὰ ἐδῶ!... κ' ἔδειξε δυὸ σημάδια, ἕνα στὸ χέρι του κ' ἕνα στὸ πλευρό του.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τὸ Δ' μέρος τῆς ἱστορικῆς μονογραφίας γιὰ τοὺς Κολοκοτρωναίους.

ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

ΠΩΣ ΠΝΙΓΗΚΕ ΕΝΑΣ ΗΓΕΜΩΝ

Κάποιος βασιλεὺς τῶν 'Ινδιῶν, ἐνῶ περνοῦσε κάποτε ἀπὸ ἕνα ποτάμι, γλύστρησε κ' ἔπεσε μέσα. Εὐτυχῶς κάποιος δοῦλος του ποὺ τὸν ἀκολουθοῦσε, εἶχε τὴν τόλμη νὰ ριχτῆ μέσα στὸ νερὸ καὶ νὰ σώση τὸν κύριό του, πάνοντάς τον ἀπ' τὰ μαλλιά.

'Ο βασιλεύς, ἀφοῦ σώθηκε, ζήτησε νὰ ὁδηγήσουν μπροστά του τὸ σωτῆρα του, ὁ ὁποῖος ἔστευσε νὰ παρουσιαστῆ, ἐλπίζοντας ὅτι θὰ λάβαινε γενναία ἀμοιβὴ γιὰ τὴν ἀνδρεία πρᾶξι του.

'Αντὶ αὐτοῦ ὅμως, ὁ κύριός του τὸν ἐπέπληξε δριμύτατα, γιατὶ τόλμησε νὰ βάλη χέρι στὸ κεφάλι του καὶ στὸ τέλος διέταξε γιὰ τιμωρία του νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν.

'Ο ἴδιος βασιλεὺς ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸ βρισκόταν μεθυσμένος μέσα σὲ μιὰ βάρκα μαζὺ μὲ μιὰ εὐνουμένη του.

'Απάνω στὸ μεθύσι του ἔγειρε λίγο πρὸς τὰ ἔξω κ' ἐπειδὴ δὲν μπόρεσε νὰ κρατήση τὴν ἰσορροπία του, ἔπεσε μέσα στὸ νερό.

'Η συνοδός του ὅμως, ἂν καὶ τῆς ἦταν εὐκολώτατο, ἀρνήθηκε νὰ τὸν σώση, γιατὶ φοβόταν μήπως πάθη τὰ ἴδια μὲ τὸν ἄτυχο δοῦλο.

Κ' ἔτσι ὁ ἀχάριστος καὶ ἀνόητος βασιλεὺς πνίγηκε....

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΣΤΙΧΑ

"Αν μᾶς πικραίνουν συμφορές, ἂν μᾶς σταρά- (ζουν πάθια,
ἀνθίζουν καὶ τριαντάφυλλα μέσ' στὰ πολλὰ (τ' ἀγκάθια.

Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

ΕΔΩ ΚΑΙ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΩΝ

Οἱ ἱεροκήρυκες τοῦ 16ου αἰῶνος. "Ενας ἐξάψαλμος ἐναντίον μιᾶς δουκίσσης. 'Ο 'Επίσκοπος Μονσὸν περὶ τοῦ Σωτῆρος. 'Η 'Ελληνικὴ γλῶσσα...γλῶσσα τοῦ διαβόλου!...."Ενας διάλογος ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Πρωτοφανεῖς παλάβρες καὶ ἀνησιες. 'Ο χορὸς ἐφεύρεσις διαβολική, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Δημοσιεύουμε σήμερα μερικὰ ἀκόμη ἀνέκδοτα γιὰ τοὺς ἱεροκήρυκας τοῦ μεσαίωνος καὶ τοὺς ἐξωφρενισμούς των.

'Ο διάσημος Γάλλος ἱεροκῆρυξ Σεραφείμ, θέλοντας κάποτε νὰ καταχρίνη ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος κάποια ἐλευθεριάζουσα δούκισσα τῆς ἐποχῆς του, εἶπε στὸ ἀκροατήριό του τὰ ἑξῆς:

«— "Οταν ἡ δούκισσα θὰ πάη νὰ χτυτήση τὶς πύλες τοῦ Παραδείσου, ὁ ἅγιος Πέτρος θὰ τὴ ρωτήση ἀπὸ μέσα ποιὰ εἶνε. «Εἶμαι ἡ δούκισσα!» θὰ τοῦ ἀπαντήση. «Ποιὰ δούκισσα; θὰ φωνάξη ἐκεῖνος θυμωμένος. 'Η δούκισσα ποὺ δὲν συχνάζει στὴν ἐκκλησία, ἀλλὰ στοὺς χορούς; 'Η δούκισσα ποὺ φτιασιδώνεται; 'Η δούκισσα ποὺ κουβαλάει στὸ σπίτι της.... στίφη φίλων, ὅταν λείπει σὲ ταξεῖδι ὁ σύζυγός της; Πήγαινε στὸ διάβολο, κατέβα στὴν Κόλασι! "Αν εἶνε τὰ μαλλιά σου ὡραῖα, τὸ ὀφείλεις στὴ φενάκη. "Αν τὰ μάγουλά σου φαίνονται ροδόλευκα, αὐτὸ εἶνε ἀποτέλεσμα τοῦ ψιμυθίου. "Αν ἔχης παρουσιαστικὸ ὡραῖο, τὰ μυστικά σου τὰ γνωρίζει ὁ ράφτης κ' ὁ τσαγκάρης σου. "Ολα σου εἶνε ψεύτικα! Μὴν περηφανεύεσαι γιὰ τὰ μαλλιά σου, γιατὶ τ' ἀγόρασες ἀπὸ τὴν κόρη ἑνὸς ψτωχοῦ. 'Η ζωή σου ὑπῆρξε προσβολὴ κατὰ τοῦ Θεοῦ, αἴσχος τῆς φύσεως, ντροπὴ τῶν ἀνδρῶν, σκάνδαλο τῶν ἀγγέλων, χαρὰ τῆς κολάσεως, θρίαμβος τοῦ διαβόλου!...».

'Επίσης ὁ ἐπίσκοπος Μονσὸν κατὰ τὴ σύνοδο τοῦ Τριδέντο, ἐκήρυξε τὰ ἑξῆς ἀμίμητα ἐνώπιον τῶν συναδέλφων του περὶ Σωτῆρος:

— "Οταν ἀπέθανε ὁ Χριστός, ἦταν 'Ηρακλῆς. "Οταν ἀναστήθηκε, παρουσιάστηκε σὰν 'Απόλλωνας ἢ δεύτερος 'Ασκληπιός. Βγῆκε ἀπὸ τὸν τάφο του σὰν ἄλλος Βελεροφόντης ἢ Περσεὺς κ' ἀμέσως ἀπελίθωσε τοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς διαβόλους!

Θέλετε τώρα νὰ μάθετε τί γνώμη εἶχαν γιὰ τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα στὴ Δύσι κατὰ τὸν μεσαίωνα; 'Ακοῦστε τί ἐκήρυξε ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ἕνας Γάλλος ἱεροκῆρυξ στὸ Παρίσι:

— 'Ο... Διάβολος ἐπενόησε πελευταία μιὰ νέα γλῶσσα, τὴν ὁποία ὀνομάζουν ἑλληνική. Μὴν πιστεύετε σ' αὐτήν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, γιατὶ εἶνε ἡ γλῶσσα ὅλων τῶν αἱρέσεων. "Οταν ἰδῆτε Καινὴ Διαθήκη τυπωμένη ἑλληνικά, ρίξτε την μέσ' στὴ φωτιά, γιατὶ εἶνε ἀσέβεια, ἁμαρτία, δηλητήριο! Φυλαχθῆτε ὅμως καὶ ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ποὺ εἶνε τυπωμένη ἑβραϊκά, γιὰ νὰ μὴ γίνετε καὶ σεῖς... 'Εβραῖοι!

'Εξ ἄλλου, ὁ 'Ιταλὸς ἱεροκῆρυξ Βαρλέτι διηγήθηκε κάποτε στοὺς ἀκροατάς του ἕνα φανταστικὸ διάλογο, ποὺ διεξήχθη δῆθεν στὸν οὐρανό, ὅταν ἐτρόκειτο νὰ σταλῆ κάποιος στὴ γῆ γιὰ ν' ἀνεβάση τὴ Θεοτόκο Μαρία στὸν Παράδεισο:

— "Αφησέ με νὰ πάω ἐγώ! εἶπε στὸν Σωτῆρα ὁ 'Αδάμ.

— "Οχι, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Χριστός, γιατὶ θὰ σταθῆς στὸ δρόμο καὶ θὰ φᾶς πάλι μῆλα!...

Κατόπιν τὸν παρακάλεσε νὰ κατεβῆ ὁ "Αβελ.

— "Οχι, τοῦ ἀπάντησε ὁ Κύριος, γιατὶ ἂν σὲ συναντήση ὁ Κάϊν, θὰ σὲ σκοτώση ἐκ νέου!

Στὸ Νῶε, ποὺ τοῦ ἀπηύθυνε τὴν ἴδια παράκλησι, ὁ Κύριος εἶπε:

— Οὔτε σὺ θὰ πᾶς, γιατὶ σοῦ ἀρέσει νὰ πίνης κρασὶ καὶ θὰ μεθύσης!...

'Επίσης στὸν 'Ιωάννη Βαπτιστή, ποὺ ζήτησε νὰ σταλῆ αὐτός, ἀπάντησε ὁ Θεάνθρωπος:

— Ποῦ θὰ παρουσιαστῆς μὲ τέτοια κουρελιάρικα ροῦχα;

Ζήτησε τότε νὰ σταλῆ ὁ πιστεύσας στὸν Κύριο κακοῦργος ποὺ σταυρώθηκε μαζύ του στὸ Γολγοθᾶ.

— Φουκαρᾶ μου! τοῦ εἶπε ὁ Σωτήρ. Λησμόνησες ποὺ σοῦσπασαν τὰ σκέλη ἐπάνω στὸ σταυρό; Πῶς θὰ περπατήσης ἐπὰ τῆς γῆς;

'Εν τέλει ἀποφασίστηκε νὰ χρησιμοποιηθῆ γι' αὐτὴ τὴν ἀποστολὴ ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε νὰ φοβηθῆ τίποτε!

'Ο Φραγκισκανὸς πάλιν μοναχὸς Μενὼ ἐκήρυξε κάποτε, ὅτι ὁ χορὸς εἶνε θανάσιμο ἁμάρτημα, γιατὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ κινήσεις κυκλικὲς καὶ ἑπομένως... διαβολικές! Καὶ ἀνέφερε πρὸς ὑποστήριξι τῶν λόγων του ἕνα χωρίο τῆς 'Αγ. Γραφῆς, τὸ ὁποῖο λέει, ὅτι ὁ Διάβολος, προκειμένου νὰ συλλάβη ἕναν ἁμαρτωλό, χορεύει γύρω του ὥς που νὰ τὸν ἁρπάξη.